

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLV (39)

Štev. (No.) 18

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

15. maja 1986

O nevtralnosti

Sloveniam esse delendam

Beseda, ki jo v razgovorih ali v zasledovanju dogodkov okrog nas in v svetu tolikokrat srečavamo.

Njen slovenski ustrežajoči izraz bi bil „neopredeljenost“, ki sicer dokaj točno razjasni vsebino in pomen pojma, vendar nas le nekoliko razmišljanja o njem privede kmalu do dvoma: Sem res lahko neopredeljen? Je neopredeljenost nekaj vse-skozi pozitivnega, nekaj za čemer moramo z vso prizadevnostjo stremeti?

Neopredeljenost ni omejena na osebne odnose med ljudmi, ki se med seboj poznajo, ali so na kakršenkoli poseben način med seboj povezani (družina-dom, šola, društveno delo kakršnekoli vrste, politično udejstvovanje itd.), ampak sega še prav posebej na področje mednarodnih odnosov.

V življenju smo dostikrat postavljeni pred dejstvo, da se moramo v spopadu dveh idej, dveh struj, dveh različnih mišljenj ali teženj odločiti za eno ali drugo stran. Človek zgrajenega nazora in jasno izklesanega pogleda na probleme, s katerimi se srečuje, se bo odločil za tisto stran, ki mu jo narekuje vest in prepričanje, četudi bi morda zaradi tega moral trpeti njegov položaj, ugled ali priljubljenost. Prej ali slej mu bo odločitev, ki jo je sprejel, prinesla zadoščenje. Tako mora biti v družini, tako med prijatelji, med sošolci, v organizacijskem delu, kadar je treba odločiti, tako je bilo tudi med vojno in revolucijo doma. Levo ali desno, takomenovani OR-opreznosti so bili od obeh nasproti si stoječih taborov prezirani del naroda v njegovih najtežjih dneh. Tisti „jaz se ne vmešavam“, tisti nevtralež (neutrum — srednji spol, ki ni ne moški, ne ženski), je mlačna voda, ki jo izpljunemo, ker se nam zagabi.

Danes se v Argentini duhovi krešejo ob nameri uzakonjenja možnosti razveljavljanja zakonske vezi. Zagovorniki za in proti so odločni v svojih utemeljevanjih in prepričevanjih, a veliko jih je, ki se v to „ne vmešavajo“. Hočejo biti „nevtralni“. Hočejo voditi nojevsko politiko, pa čeprav so katoličani, morda v dnu srca prepričani, da tega, kar je Bog zavezal, človeška postava ne more razvezati. To ni nevtralnost. To je nenačelnost, je pomanjkanje krščanske borbenosti, je brezbržnost in soudeležba pri rušenju od Boga ukazane reda — torej greh.

Sklep torej: Če hočemo kaj biti, kaj pomeniti, ne moremo biti neopredeljeni. Nevtralnost je delež sla-

bičev, nezgrajenih, tistih, ki ne vedo, zakaj žive, kaj je njihovo poslanstvo, ki ne znajo ločiti dobrega od zla, pravičnosti od krivice, ki jih vodi samoljubje, ne pa ljubezen.

In nevtralnost v mednarodnih, meddržavnih odnosih?

Danes, ko se veliko piše in govori o bodoči samostojni, suvereni, demokratično urejeni slovenski državi, se slišijo tudi glasovi, da bi morala biti nevtralna.

V mednarodnem pravu pomeni nevtralnost pravni in politični položaj države, ki v primeru vojne v njej ne sodeluje in tudi ne daje pomoči vojskujočim se strankam. Pravice in dolžnosti nevtralnih so deloma urejene z mednarodnim običajnim pravom in mednarodnimi konvencijami, med katerimi so najbolj znani tkzv. haški dogovori. Nevtralizirane države kot so npr. Vatikan, Avstrija, Švica, so se s pogodbo zavezale, da ne bodo sodelovale v vojnih konfliktih. Lahko pa je kakšna država nevtralna samo v času vojne ali pa zato, da se tradicionalno ne vmešava v mednarodne spore, čeprav formalno ni nevtralna. Takšna nevtralnost je v zaščito interesov, življenj in premoženja državljanov upravičena, nima pa nobene zagotovila, da bo zares tudi spoštovana.

Nevtralnosti sorodna je državna neuvrščенost, pojem, ki je nastal po drugi svetovni vojni in pomeni neopredelitev za nobenega od nastalih blokov (vzhod-zahod). Te države zavračajo politiko enega ali drugega bloka, hočejo pa na svoj način sodelovati v mednarodni skupnosti. A če natančneje pregledamo mednarodne odnose vseh teh „neuvrščенih“, bomo skoro pri vseh našli, da so v iskanju svojih interesov več ali manj naslanjajo na katerega od obeh blokov. Torej ni neuvrščенosti, ni te vrste nevtralnosti.

Kaj mi v današnjem svetovnem položaju lahko sodimo o nevtralnosti bodoče samostojne slovenske države? — Smo sinovi revolucije. V spopadu dveh ideologij smo se odločno postavili na desno in tam ostanemo. To svojo opredeljenost moramo izpričevati na vseh poljih, tudi na mednarodnopravnem. Zato ne bomo nikdar nevtralni, dokler si bo sta stala nasproti totalitarni komunizem in svobodni svet. Ostanemo to, kar smo bili. In zdravi demokratični duh ogromne večine našega naroda bo to potrdil.

jus

Pisatelj in komunisti

Pred kratkim je šel brez velikega hrupa skozi Buenos Aires priznani nemški pesnik in pisatelj Reimer Kunze. Iznana leta 1977 iz Vzhodne Nemčije živi v begunstvu na Bavarskem. Argentinski vodilni literarni krogi so ga ignorirali; le peščica pisateljev se je sestala z njim.

Rojen leta 1933 v pogorju Harz kot sin rudarja, je po vojni študiral filozofijo na univerzi v Leipzigu v Vzhodni Nemčiji in nekaj let tam poučeval. „Mogli smo priti na univerzo — je izjavil v kratkem intervjuju —, ki nam je bila od nekda zaprta, in odveč je reči, da smo bili hvaležni. A nismo se zavedali, da smo bili tako material, ki ga je režim zlahka obdeloval.“

Učil je z velikim uspehom estetiko, študijsko snov, nezaželeno v marksističnih univerzah. Nekega dne sta ga dva učenca posamič opozorila, da sta bila določena od varnostnega urada, naj poročata o vsem, kar bi govoril. Drug za drugega nista smela vedeti. Kmalu za tem so ga obsodili, da pripada neki revolucionarni skupini, za katero sploh ni vedel, da obstaja, in ga odslovili z univerze ter ga poslali

na delo kot pomožnega ključavničarja v tovarno strojev. V teh letih je napisal avtobiografski roman „Čudovita leta“ in ga poslal v obliki osebnih pisem založniku v Zapadno Nemčijo. O publikaciji je zvedel šele po nekaj mesecih, ko sta mu dve dekleti prinesli dva izvoda skrite v obleki. Izključili so ga iz društva pisateljev in na organiziranih ljudskih zborovanjih so delavce prepričevali, da je bil na počitnicah v Zapadni Nemčiji, kjer da ima hišo. „Sčasoma je nastala takšna napetost okoli mene — je rekel Kunze — da zame ni bilo več možno tam živeti. Če bi ne sprejel izгона, bi me obsodili na samomor. Jaz pa, na žalost, nisem ustvarjen za junaka ali mučenca. V razmerah, v katerih živijo ljudje na Zapadu, nihče ne more razumeti, kaj je vzhodni sistem. Znani francoski pisatelj Raymond Aron je najbolje označil ogroženost demokracije z besedami: „Komunizem je opij za intelektualce“. Politični sistem na Vzhodu nam je spremenil domovino v nekaj tako nerealnega in nelogičnega, da smo se navadili misliti, da nimamo več domovine.“

Komentar

Znameniti naslov tega pisanja je povzet iz naslova analize notranjega stanja v Jugoslaviji, katero analiziral je napisal avtor v domovini, ki seveda ne sme biti imenovan. Uredništvu jo je poslal njen naročnik, ki ga urednik pozna in je zatorej razpravo objavil v celoti. Pripisal je, da avtor želi, naj se objavi v svobodnem zapadnem svetu in prosi za komentarje. Eden takih komentarjev so pričujoče vrstice, katerim naj bi sledile še druge ocene branja in komentarja vrednega članka našega rojaka v domovini.

Najprej zasluži priznanje in pohvalo urednik, da je stvar v celoti priobčil. S tem je v svojem listu odprl vrata zelo tople zaželenim opisom notranjega stanja v stari domovini, ki stvarno iz prve roke analizirajo razmere v domovini in nakučujejo Slovence v svetu smer, v katero naj obračajo svoja prizadevanja za svobodno bodočnost svojega naroda. Upati smemo, da se bo nam nepoznani avtor še oglašil, kakor tudi, da bo njegov zgled opogumil še druge dopisnike v Sloveniji in se bo na ta način ustvarilo plodnosno sodelovanje med slovensko emigracijo in narodom doma ter vzel iz jader monopol obveščanja izseljenske javnosti le od strani Slovenske izseljenske matice. Ta je namreč trobilo režimske politike, ki je odgovorna za vse ogromne težave in nevarnosti, ki ogrožajo sam obstanek naroda sprčo militantnega jugoslovanskega unitarističnega na-

PROCES V ZAGREBU

14. aprila je prišel v Zagreb proces proti bivšemu notranjemu ministru NDH, dr. Andriji Artukoviću, ki so ga ZDA na čuden način izročile Jugoslaviji.

Čeprav je jugoslovanski tisk na široko pisal, kaj naj bi vse zakrivil Artuković, je bilo končno jasno pri branju obtožnice, da ga sodijo le za štiri zadeve, zaradi katerih so ga tudi ZDA vrnile. To so: maščevanje nad civilnim prebivalstvom Vrginmosta zaradi tamkajšnjega ustaškega poraza; pobite vojnih ujetnikov pri Samoboru, uboj dr. Ješe Vidice iz Zemuna in likvidacija Zagrebčanov v taborišču Kerestinec. Obtožnica trdi, da je Artuković pri vseh teh zločinih osebno sodeloval, kar pa obtožene zanika.

Pri sojenju postavlja predsednik sodišča dr. Gajski toženemu sugestivna vprašanja, proti čemur so protestirali zagovorniki, pa tudi skušajo povezati ustaše s Cerkvijo oziroma Stepincem.

87-letni dr. Artuković odgovarja precej jasno in prisebno, vendar se opazuje marsikaj leta, utrujenost in dezorientacija.

Ko so bile poklicane priče, da podpro obtožnico, so tuji časnikarji, ki prisostvujejo procesu, ugotovili, da so one na dolgo in široko opisovale trpljenje po ustaških zaporih in taboriščih, nič da niso imele povedati o Artukoviću samem. Tuji časnikarji se sprašujejo, če je to jugoslovanska posebnost, da priče pričajo o vsem mogočem, česar pa ni v obtožnici, ter da kličejo za priče ljudi, ki med vojsko niso niti vedele, kdo je Artuković.

(po Novi Hrvatski)

Prošnja

Kdor bo potoval z brezplačno vozovnico v Belgrad, naj pove tistim tam, da naj se jim tako salamentno ne muči pri ustvarjanju socialističnega raja. Ni nujno, da nas privedejo tja popolnoma nage, docela sestrane in kulturno obubožane.

(iz „Mladine“)

vala na Slovenijo in njeno delavno in visoko kulturno ljudstvo.

Ta okret zasluži naše toplo priznanje in zahvalo.

Stari rimski državnik Katon je imel mavado po vsakem govoru v senatu dostaviti znani izrek: Ceterum censeo, Cartaginam esse delendam (Sicer pa mislim, da se mora Kartagina razdejati). To cvetoče mesto v severni Afriki je krepko tekmovalo z Rimom pri obvladovanju takratnega znanega sveta in je šlo Katonu močno na živce. Bilo je res pozneje porušeno do tal, da je zginito s površja zemlje. Pisec iz Slovenije mora torej gledati na napeto razmerje med Srbijo in Slovenijo s prav znatno zaskrbljenostjo, ko daje svojemu članku takšen pomemben naslov. Moram pa priznati, da je njegovo pisanje odlično, precizno in stvarno, njegovi argumenti prepričljivi, njegovo sklepanje logično in pravilno, ko konča razpravo z naslednjo ugotovitvijo: „Ker centralistično jugoslovansko (bolje: srbsko, moja op.) državotvorje ne v predvojnem in ne v povojnem primeru ni izkazalo potrebne konstitutivne moči, in ni moglo obvladati ne združevalnih ne razdruževalnih potekov (procesov), je takorekoč obsojeno na eno samo orožje: na razdiranje in motenje vsake drugačne gradnje.“

Ta zaključna definicija sedanjega položaja v Jugoslaviji se mi zdi povsem točna. Slovenija upravno, kulturno in zlasti gospodarsko daleč nadkriljuje Srbijo, a nima politične moči, da bi svojo gradnjo uveljavila v območju celokupne države zaradi česar jo Beograd kot središča politična moč stalno šikanira, gospodarsko daleč preko mere izkorišča in načrtuje, kako bi Slovence narodnostno z unitaristično asimilacijo uničil (esse delendam!). Najzgovornejši dokaz za to resnico so razpita „jedra“, za vzgojo mladine po šolah, v smislu katerih naj bi se slovenski jezik postopoma pretopil v nekakšno jugoslovansko (recite srbsko), samorastla slovenska kultura pa bi hiral in siromašila in končno umrla naravne smrti.

Stvar je resnično silno resna in zahteva napor vseh moči vseh zavednih Slovencev doma in v zamejstvu in na tujem, da se načrt razkroja slovenskega naroda ustavi in uniči. Takšna enotnost v srcu in dejanju je neobhodno potrebna, ker organizirane opozicije zoper nakane srbskih (tudi hrvatskih?) komunistov v sedanjem zunanje- in notranje-političnem položaju absolutne dominacije komunistične partije ni mogoče ostvariti, zunanji svet pa, tako na zapadu kot na vzhodu, je zadovoljen z obstoječim stanjem iz znanih strateških razlogov in nasprotuje vsakemu poskusu notranje preobrazbe, ki bi utegnla ogroziti „enotnost“ Jugoslavije. Odkar pom-

nim, ni noben ameriški predsednik pozabil naglasiti, da je Amerika „za neodvisnost in enotnost“ Jugoslavije.

Na pomoč svobodnega sveta torej ni računati. Kaj pa bratje Hrvati? Nekako čudno se obnašajo do Slovencev (spomnimo se Bijeličevega pisanja o materi in hčeri v zagrebški Borbi!) dasiravno tudi oni čutijo na lastni koži pritisk iz Beograda. Ali spet puščajo Slovence na cedilu v življenjsko važni narodni zadevi, kot so jih pustili v ustavnih borbah v prvi Jugoslaviji? Če upajo, da jim bo do zagotovitve njihove zahteve po lastni državnosti pomagal svobodni svet, so v bridki zmoti.

Kako torej zbrati in zagotoviti lastne slovenske sile za reševanje naroda v veliki stiski?

Kako je s slovensko Cerkvijo, ki je poleg partije in komunističnih satelitskih organizacij edina organizirana enota z ogromno duhovno potenco? V preteklosti je prav Cerkve reševala in ohranjala narod ne samo versko, marveč tudi nacionalno. Ali danes to poslanstvo izpolnjuje v zadostni, zadovoljivi meri? Upreti se odločno, iz verskih razlogov drsenju v jugoslovanski unitarizem, ki s svojo versko mešanico pravoslavja, katolištva in mohamedanstva nujno vodi v verski indiferentizem, je njena sveta dolžnost. S takim uporom bo reševala narod sam pred utopitvijo.

Kaj pa vodilna plast slovenskega dela partije? Tisti veljaki namreč, ki držijo v rokah ključne, politično odločilne položaje, kakor je zastopnik Slovencev v kolektivnem predstvedstvu federalne republike v Beogradu, predsednik slovenske republike, predsednik SZDL, predsednik slovenske vlade in tako naprej. Oni imajo možnost uradnega ukrepanja in zato veliko odgovornost. Ali so prej Slovenci ali prej komunisti? Če so prej drugo, se razlikujejo od Srbov in so izdajalci naroda za celo visokih korit. Stanje razmer zahteva, da se odločno uprejo načrtne raznarodovanju svojih rojakov skupno s Cerkvijo in vsemi zavednimi Slovenci.

In Slovenci v diaspori, za mejami in v širnem svetu razkropljeni? Tudi ti so poklicani doprimesti svoj delež na svoj način in s svojimi sredstvi. Predvsem z gojitvijo narodne zavesti s tiskom, narodno-kulturnim delom in tesnimi stiki s sorodniki in prijatelji v domovini. Sedanji trenutek zahteva od nas vseh, da odstranimo, kar nas ločuje in slabi ter nastopimo složno kot en moč v obrambi slovenskih narodnih svetinj, katerim grozi uničenje. Sloveniam esse delendam je krik iz domovine, ki ne sme pustiti ravnodušnega nikogar, po čigar žilah še polje slovenska kri. Le vkup, le vkup...!

L. P.

SLOVENSKIM ROJAKOM V SVETU

Letos bo preteklo deset let, odkar so Slovenci na Svetovnem evharističnem kongresu v Filadelfiji in ob navzočnosti prevzvišenega škofa koprškega dr. Janeza Jenka sprejeli obljubo, da bodo leto za letom preživeli predvečer praznika Marije z Brezij ob spominih na slovenska verska in narodna izročila.

Ob kapeli Brezjanske Marije v Narodnem svetišču Brezmadežne v Washingtonu, v Združenih državah, se je oblikoval odbor ameriških Slovencev, da znova potrdi kongresno obljubo in znova seznani z njeno vsebino verujoče Slovence vsega sveta. Odbor je pripravil za tisk podobico Marije z Brezij z besedilom obljube v slovenščini in angleščini.

BESEDILO KONGRESNE OBLJUBE

Vsako leto, na predvečer prazni-

ka Marije z Brezij, ki varuje slovenski narod in slovenska izročila v svetu, to je 23. maja zvečer, bomo v naših domovih prižgali sveče in preživeli večer v mislih na krščanska izročila, ki so stoletja vodila naš rod v domovini in oblikujejo danes nas v svetu in po nas narode, med katerimi živimo.

Vabimo Slovence v domovini in vse rojake slovenskega izročila v svetu, da se nam pridružijo.

Prosimo vas, da praznujete predvečer praznika v svojih domovih, po cerkvah in vsepovsod, kjer se zbirajo Slovenci. Naj ta večer poveže verujoče Slovence v eno družino.

V Slovenski kapeli Marije z Brezij, v Narodnem svetišču Brezmadežne v Washingtonu, v Združenih državah, 1. 1986.

Islam - renesansa ali zaton?

Konec lanskega leta je časopis „Kleine Zeitung“ priobčil razgovor Alexandra Orssicha z dr. Smil Babićem, znanstvenikom in izvedencem za vprašanja islama.

V Bosni in Hercegovini kot delu jugoslovanske skupnosti živi najmočnejša in največja zemljiško povezana muslimanska skupina na evropskem kontinentu. Kako se razvija versko življenje muslimanov v komunistični, večnarodnostni državi Jugoslaviji?

Versko izživljanje jugoslovanskih muslimanov je neprimerno boljše od življenja islamskih vernikov v Albaniji ali Bolgariji, kjer so muslimani prisiljeni, da svoja stara imena zamenjajo z bolgarskimi. Pri jugoslovanskih muslimanih pa naleti predvsem vzgoja mladine na težave. Kot je znano, je tukaj vzgoja odvezta od verskih skupnosti ali cerkev. Tako je npr. muslimanska mladina v vojašnicah, študentovskih zavodih, delavskih menzah ali jetnišnicah prisiljena uživati hrano, ki ne odgovarja njihovim verskim predpisom. Prav tako je bil pred leti bosanski imam, ki je zaprosil za upoštevane predpise islama v javnih kuhinjah, obsojen na dvoletno kazen v zaporu. Njegovo prošnjo so označili kot „nacionalistično zablude“. Po drugi strani pa ima islamska skupnost v Jugoslaviji možnost objavljati svojih poročil v tisku, čeprav ji je dostop do državne televizije slej ko prej nedovoljen.

Leta 1979 je takratni predsednik Jugoslavije Tito v nekem govoru v mestu Bugojno močno napadel „muslimanski nacionalizem“. Leta 1982 poleti so iz istega vzroka jugoslovanske oblasti v Sarajevu obsodile na večletni zapor 12 vodilnih islamskih intelektualcev. Kakšne islamske tendence obstajajo v Jugoslaviji?

Posamezni spodrsiljaji gotovih nevednih in naivnih oseb še ne otežujejo jugoslovanske skupnosti. Predno je Tito leta 1979 v Bugojno napadel „muslimanski nacionalizem“, se je pričela prav za prav iz nepomembnih, malih vzrokov tiskovna kampanja proti glavnemu uredniku muslimanskega časopisa „Preporoda“, Hussein Efendi Džozo (ki je prvoboritelj za dialog med islami in kristjani) ter proti beograjskemu muftiju, Hamdi Efendi Jusufspahiću. Prvi naj bi ob otvoritvi neke mošeje v bližini zapadno-bosanskega mesteca Bugojno navzoče nagovoril z „moji muslimanski bratje“ — kar je jugoslovanski tisk označil kot „muslimanski nacionali-

zem“. V tem ozračju se je nato vršil obisk Tita v Bugojnu. Obsodba enajstih muslimanskih intelektualcev, kakor kaže, pa ima čisto drugačno ozadje. Nekateri srbsko-nacionalno usmerjeni intelektualci so pričeli z kampanjo proti dozdevnemu „komejizmu“ v Bosni. Obsojenim muslimanskim intelektualcem niso mogle oblasti mičesar dokazati, razen nekaj verbalnih deliktov. Ta drastična obsodba pa naj bi služila nekaterim sarajevskim komunističnim oblastnikom kot alibi, da pač ne bi bili osumljeni kakšnega „panislamizma“.

Kako si razlagati čestokrat citirano „renesanco islama“ v islamskih deželah?

„Renesanca islama“ je prav za prav politično-kulturna struja, ki se bori proti tujemu kulturnemu imperializmu in stremi po samonajdenju muslimanskih mas. Ekstremne oblike te struje so „islamska revolucija“. Prave renesance islama, ki naj bi obsegala globok moralni preporod, nove možnosti za ustvarjanje posameznikov in za počlovečenje življenjskih prilik — pa ni. Skoro bi lahko govorili o nekakem padcu v srednji vek.

Šiizem je v Bližnjem vzhodu, predvsem v Iranu in sedaj tudi v Libanonu pokazal svoje revolucionarne cilje. Kdaj je nastal šiizem in kakšno mesto zavzema danes v islamskem svetu?

Šiiti so nastali kmalu po smrti preroka Mohameda zaradi nespornosti o principu legalnosti. Ločili so se od veliko številnejših tradicionalnih sunitov. Šiiti so vedno imeli neke socialne pomisleke, nikdar niso prišli na oblast in so bili vedno zapostavljeni. Svojo sedanjo moč prodiranja so si pridobili zaradi kulta mučeništva in zaradi svoje dobro organizirane duhovščine, ki ima močan vpliv predvsem na neizobražene in obubožane mase. Trenutno je v islamskih državah vidna močna propaganda šiitov s političnim naglasom. Najmočnejši u. por teologov proti šiitom se sedaj širi predvsem v Egiptu.

Obstaja trenutno kak ekumenski dialog med krščanstvom in islamom?

Tak ekumenski razgovor med kristjani in islamom obstaja v vedno večji meri po drugem vatikanskem koncilu. Pionir tega zbliževanja je dunajski naškof kardinal dr. Franz König, zelo delavni so tudi „vati-kansko tajništvo za nekristjane“, Cerkevni ekumenski svet, Muslimanski svetovni kongres in libijska družba „Call of Islam“.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

TER DRUGO DEJANJE

Veselo proslavljanje je del argentinskega načina življenja. In to se seveda tiče tudi političnega delovanja. Ni čudno torej, da večkrat stranke organizirajo množična zborovanja tudi kadar ni v teku volilna kampanja. To ima svoj vzrok v potrebi javnega izražanja množice, nastopanja veljakov pred to množico, in pa nekoliko tudi zato, „da se fantje poveselijo“. Za prihodnji petek, 23. maja, je na programu kar dvoje zborovanj: radikali bodo imeli svoj miting na Majskem trgu, obnovelejska struja peronizma pa na trgu Once, ki je zadnje čase postal območje opozicijskih nastopov.

DRUGA REPUBLIKA

Radikalna manifestacija naj bi bila prvotno 1. maja, pa so jo zaradi raznih vzrokov preložili. Izbrali so torej datum 23. t. m. Poiskati pa so morali tudi kako posebno motivacijo — vzrok, ki naj bi posebej podžgal radikalno rajo. Tako so bombastično pričeli govoriti o ustanovitvi „druge republike“, po vzorcu Francozov, ki so prišli do pete republike.

Na kaj se naslanjajo v otvoritvi te „druge republike“? Ni preveč tvarine za to. Vendar nekaj se že najde. Na prvo mesto postavljajo že določeno preselitev prestolnice. Ustanovitev novega glavnega mesta na jugu naj ne bi ostala le v okviru selitve, temveč širše preusmeritve celotne usmeritve državnega delovanja. Na drugem mestu pa naj bi „ustanovitveno gibanje“ dobilo izraza v ustavni spremembi, na katero se vedno bolj pogosto povrača predsednik, in jo napoveduje v raznih oblikah.

Ustavna sprememba ne bi imela tolikšen obseg, da bi se moglo govoriti o kakšni novi republiki. A tudi to je precej problematično. Zapisali smo že svoj čas, da bo izpeljava ustavne spremembe bolj težka, kot pa se zdi. Vladi je za ta načrt potrebna dvotretjinska večina v kongresu. V sedanjih okoliščinah, in tudi v bodočih, vsaj v bližnji bodočnosti je zelo dvomljivo, če jim bo uspelo dobiti lastno, to je radikalno večino v parlamentu. Morda bi jo dosegli, če bi se dogovorili s peronisti, ki so najmočnejši.

Gotovo bi jim koristil sporazum. s peronisti, in tudi to je težko dandanes, in bo še težje, čim bolj se bo bližala doba novih parlamentarnih in guvernerskih volitev. Vendar glede propagandnega vidika je parola

o drugi republiki prijetna, in radikali upajo, da tudi učinkovita.

Da bo učinkovit tudi odziv na zborovanje, imajo namen poplaviti mesto s kakimi 400.000 plakati in transparenti, mobilizirati vse svoje sile, organizirati pohode z raznih mest in naselbin, da bodo državi in svetu pokazali, da ima vlada še vedno zaslobo ljudstva.

IN DRUGA STRANKA

V računanju pa nekaj ni bilo v redu, ker so za isti dan obnoviteljski peronisti tudi organizirali zborovanje. Pravzaprav je neljubo obojim, a prepozno je in nihče se noče umakniti.

Kot bo na radikalnem zborovanju govoril predsednik Alfonsín, bodo na peronističnem govorili vsi trije veljaki „obnove“: Grosso, Cafiero in Menem. Da pa morda ne bi bilo premalo odziva, in da bi stvar bila čim bolj veličastna in „vseperonistična“, imajo predvideno povabiti vrsto osebnosti, ki sicer niso včlanjene v „obnovo“, a tudi niso preti njej. Nekatere peronistične župane z močnim ljudskim vplivom, parlamentarce, in zlasti Ubaldinija, glavnega tajnika CGT. Njegov nastop bi pritegnil precejšnje množice, ker ima že tradicionalno „svojo publiko“.

In kot radikali poudarjajo govor o „druzi republiki“, peronistom rad uide sen o „novi stranki“. Voditelji obnoviteljske struje so prepričani, da morajo spremeniti obraz peronizma, nekoliko prikroji tudi njegove idejne temelje, in se tako z novo močjo zagnati v borbo, v kateri si obetajo velike uspehe. V prvi vrsti se jim gre za guvernersko mesto province Buenos Aires, za katero bo skoraj gotovo kandidiral Cafiero. Sedaj mu iščejo primerne tovariše, ki naj bi vredno in uspešno zastopali to „novo stranko“.

Kar pa se tiče bodoče predsedniške kandidature, je očividno napor sedanjega riojanskega guvernerja, da bi to mesto ohranili zanj. Saúl Menem si zagotavlja naklonjenost enih in drugih, in je v simpatijah peronističnih vrst prekosil celo bivšega predsedniškega kandidata Luderja. Luder ima za enkrat na vidiku voditi peronistično stranko potem ko bo, novembra enkrat, državna skupščina dokončno normalizirala delovanje peronizma. Medtem pa ostaja njemu na voljo kandidatno mesto za narodnega senatorja v zastopstvu province Santa Fe, kjer je bil rojen, čeprav sedaj biva v območju Buenos Airesa.

Odhod sindikalnih zastopnikov, ki so zapustili mizo pogajanja v okviru koncertacije. Ubaldini in kompanija so se znova naveličali vladnih odlašanj, in nepopustljivosti glede povišic plač. Vlada je bila pripravljena povišati le nekoliko upokojenecem, pod pogojem, da bi fonde za to lahko dobila iz novih davkov na goriva in na nekatere druge izdelke. Sestanki koncertacijske komisije so bili sedaj preloženi na 26. maj, to je šest dni potem, ko se bo sestal zbor vsedravnih tajnikov sindikatov v okviru CGT, kateri bo odločil nadaljevanje bojnega načrta (stavke) ali se sindikalisti vrnejo k pogajanju. Medtem pa je precej časa za tajne dogovore.

Drugo dejanje se odvija tudi v zadevi špijanske mreže, ki so jo odkrili v bližini vojaške morske baze v Mar del Plati. Doslej je aretiranih pet ljudi (trije moški in dve ženski), obtoženi da so posredovali tajna poročila o delovanju argentinskih podmornic. Baje naj bi bilo za Čile (in posredno za Anglijo), čeprav je čilsko zunanje ministrstvo ostro zanimalo udeležbo v tej stvari. Trenutno je stvar (in tudi špijoni) pred sodiščem.

Lahko bi omenili še novo obdobje, ki se odpira za upokojece. A je premalo prostora. Morda se bomo k temu drugemu dejanju vrnili, obširneje, v enem izmed naših prihodnjih člankov. Nasvidenje.

MINISTER IN POKOLI

Londonski „Times“ v svoji številki z datumom 29. aprila t. l. objavlja kratko poročilo svojega diplomatskega dopisnika, v katerem beremo:

„Neka knjiga, ki je včeraj izšla v Londonu, obtožuje Lorda Stocktona, bivšega konzervativnega ministrskega predsednika Harolda Macmillana, da je pomagal poslati tisoče Rusov in Jugoslovancev v smrt ali ječo na povelje Stalina in Tita.“

Knjiga z naslovom „Minister in pokoli“, ki jo je napisal Nikolaj Tolstoj, tudi trdi, da obstajajo dokazi, da je nekdo „popravljaj“ uradne zapise o teh dogodkih, predvsem z namenom, da se krivda zvrne na maršala lorda Alexandra.

Neki predstavnik lorda Stocktona je izjavil, da ta ne bo dal nobene komentarja.

Nikolaj Tolstoj pravi, da je bil sklep, da se 23.000 Jugoslovancev izroči Titu, sprejet v nasprotju z naročili ministrskega predsednika W. Churchilla.“

Naj bi zahodni zavezniki zasedli Slovenijo?

Brali smo, da sta ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman in slovenska tretjemajska vlada prosila zahodne zaveznike, naj zasedejo Slovenijo ali pa naj jo priključijo Avstriji ali celo Bavarski.

Kaj je resnica?

Res je, da so škof dr. Rožman, slovenski parlament na tretjemajskem zasedanju in tudi dr. Miha Krek prosili Angloamerikance, naj zasedejo Slovenijo. Naj navedemo glede tega nekaj podrobnosti.

Škof dr. Rožman je že dne 20. novembra 1944 prosil dr. Miha Kreka, ki je bil tedaj v Rimu, da naj papežu Piju XII. predloži naslednjo prošnjo:

Njegovi svetosti papežu Piju XII! Vaša svetost je bila obveščena, da je brezbožni komunizem uničil v Sloveniji mnogo cerkva in kapel, pobil veliko število duhovnikov, med njimi najbolj in najbolj aktivnih in pomoril okoli 10.000 Slovencev, večinoma najboljših katoličanov.

Nedavno sem bil informiran, da se komunisti v bližnjih slovenskih škofijah tajno pripravljajo, da bi se polastili oblasti na vsem slovenskem ozemlju v trenutku amarhije po umiku nemškega okupatorja. Istočasno pripravljajo splošen pokol vseh duhovnikov, katoliških demokratiških patriotov, zlasti vseh delavcev Katoliške akcije.

V tem trenutku silne nevarnosti in potrebe se obračamo na Vas, Vaša svetost. Najpogostejše prosimo Vašo svetost za Vašo intervencijo. Vaša svetost naj posreduje in sporoči vodilnim angloameriškim osebnostim našo ponižno prošnjo, da naj angloameriške sile okupirajo slovensko ozemlje in Primorje in naj v vsej deželi vzpostavijo svoj začetni (podčrtal pisec tega sestavka) režim pravičnosti in miru brez slehernega sodelovanja teroristične komunistične „Osvobodilne fronte“. Samo s takim ukrepom bo preprečena nova ponovitev nepotrebnega, obžalovanja vrednega prelivanja nedolžne krvi.

Ponižno prosim Vašo svetost za apostolski blagoslov zase, za mojo škofijo in za ves slovenski narod.

Vaš najposlušnejši služabnik dr. Gregorij Rožman, ljubljanski škof

Dr. Miha Krek je gornjo prošnjo takoj — novembra 1944 — poslal papežu Piju XII. Obenem, ko je predložil škofovo prošnjo Vatikanu, pa je sprožil akcijo v podporo škofovi prošnji, naj Angloamerikanci začasno zasedejo Slovenijo. To prošnjo je dr. Krek poslal svojim prijateljem — visokim angleškim funkcionarjem in jo utemeljil v daljšem dopisu, ki se je našel v njegovem arhivu, iz katerega posnemamo nekatere odstavke:

„Komunistični vodje so zelo do-

bro vedeli, da bo ustanovitev komunističnega režima v tej demokratiški in katoliški deželi nemogoča vse do tlej, dokler bodo narod vodile močne skupine demokratičnih voditeljev. Zato so komunisti ukazali Osvobodilni fronti, naj likvidira, to je pomori vse sedanje vodje slovenskega demokratičnega političnega življenja. Ta nalogo je v veliki meri izvršila. V letih 1942-43-44 je OF pobila nad 15.000 slovenskih demokratičnih protikomunistično mislečih ljudi.“

„Komunistični vodje so pripravili akcijski načrt, s katerim naj bi odstranili (še ostale žive narodno demokratiške voditelje). OF je postavila seznam za vsako mesto in vas... Vse te zapisane osebe bodo morale biti po ukazu OF pobite v prvih 48 urah po odhodu Nemcev iz dežele.“

„Vse to se bo prav gotovo zgodilo, če bo rdeča armada vkorakala v deželo. Preprečiti tak pokol pomeni preprečiti sovjetizacijo dežele. Samo okupacija dežele po zavezniških silah lahko prepreči izvedbo tega barbarskega načrta.“

„Prebivalstvo Slovenije zato prosi angloameriško poveljstvo, naj okupira ne samo italijanski del Slovenije ter avstrijskega (Koroška), temveč tudi vse jugoslovanski del Slovenije, se pravi vso bivšo jugoslovansko Dravsko banovino.“

Dalje je tudi res, da je bilo na zasedanju slovenskega parlamenta dne 3. maja 1945 na Taboru v Ljubljani sprejeto besedilo brzojavke, namenjene med drugim tudi pred-

sedniku Združenih držav Amerike H. Trumanu in britanskemu ministrskemu predsedniku W. Churchillu, v kateri poslanci slovenskega narodnega predstavništva prosijo za takojšnjo intervencijo, da se prepreči nadaljnje prelivanje krvi.

Dr. Kreku je bila poslana podobna brzojavka, v kateri ga poslanci naprošajo za posredovanje pri zaveznikih, da naj onemogočijo nadaljnje oborožene akcije partizanov proti miroljubnemu slovenskemu ljudstvu.

Vse te akcije škofa dr. Rožmana, dr. Miha Kreka in poslancev slovenskega parlamenta so imele namen, da pridobijo zaveznike, da z začasno zasedbo zavarujejo življenje Slovencev, da preprečijo strahotno bratomorno krvoprelitje in ustvarijo pogoje za demokratično ureditev Slovenije. Žal, da vse te intervencije niso imele uspeha.

Priključitev Slovenije Avstriji ali Bavarski

Trditev, da so škof dr. Roman in poslanci slovenskega parlamenta dne 3. maja prosili zaveznike, da naj priključijo Slovenijo Avstriji ali celo Bavarski, je popolnoma brez vsake osnove in — lahko rečemo — zlobna laž.

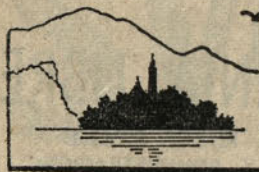
Pisec teh vrstic, ki se je dne 3. maja 1945 udeležil zasedanja slovenskega parlamenta, dobro ve in more pričati, da na zasedanju parlamenta ni bilo govora o omenjeni priključitvi, kar je razvidno tudi iz poročila o tem zasedanju, ki je bilo objavljeno v Zborniku Svobodne Slovenije 1965 (str. 280).

Slovenske demokratične stranke so bile protiavtstrijsko in protinemško usmerjene (majniška deklaracija, odcep od Avstrije oktobra 1918).

Ko se je v nekem lističu pojavilo obžalovanje, da nismo Slovenci ostali v Avstriji, je pisec teh vrstic z odobritvijo vodstva SLS objavil v Ameriški domovini članek „V Avstro-Ogrsko nikdar več!“, v katerem je med drugim navedel, da smo Slovenci dobro vedeli — in koroški Slovenci dames še prav posebno dobro vedo — kakšna nevarnost so za nas Nemci, ki so nam v teku zgodovine ponemčili dve tretjini slovenskega ozemlja in ki so brezobzirno gradili pohod do Jadranskega morja čez slovensko ozemlje s pomočjo ustanavljanja nemških šol v slovenskih mestih in trgih in z nameščanjem nemškega uradništva na slovenskem ozemlju. To so tako znane stvari, da bi kolikšak informiram Slovence ne mogel zapisati trditve, da so najvišji slovenski javni organi zahtevali priključitev Slovenije Avstriji ali Bavarski.

Zanimivo je tudi to, da je sedanja komunistična oblast v Sloveniji v postopku zoper škofa dr. Rožmana med zločinom navedla tudi to, da je bil zahodnim zaveznikom poslan poziv za zasedbo Slovenije. Ni pa v obtožnici očitka o poskusu priključitve Slovenije Avstriji ali Bavarski. Tudi ni v komunističnih poročilih o tretjemajskem zasedanju slovenskega parlamenta niti besedice o kakem sklepu za priključitev Slovenije Avstriji ali Bavarski.

Rudolf Smersu

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — Požarna kronika je lansko leto zapisala 1736 požarov. Od teh je 977 nastalo zaradi človekove krivde, največkrat zaradi neodgovornosti in površnosti.

TRBOVLJE — 4 milijone dolarjev velja pogodba med Rudisom in vzhodnonemškimi podjetji za prenovo njihovih kemijskih objektov.

BLEED — Starejši del hotela Krim so lani oktobra porušili in začeli zidati novega, v katerem bo 122 postelj. Obiskovalcem bo na voljo v mesecu juniju-juliju. Obenem so že dokončali prenovi novejšega dela (nova recepcija, telefonska napeljava, večja restavracija in terasa).

LJUBLJANA — Neznane grafične umetnine pokojnega Avgusta Černigoja so našle pot v Bežigradske galerije. So to dela, ki jih Černigoj ni utegnil odtisniti ali jih je v premajhni nakladi. 70 grafičnih listov, ki spadajo v lirčno ali dekorativno-poetično linijo, ki na prvi pogled ni povezana z avantgardističnim ustvarjanjem, kot smo navajeni pri Černigojevih delih.

SRASBOURG, Francija — Christophoros, slovenska filmska drama, je dobila na filmskem festivalu prvo nagrado. Film je že v Sloveniji žel nekaj nagrad in opisuje konflikte vojne med brati v sklopu intimnih medčloveških odnosih.

BRADFORD, Velika Britanija — Slikar Lojze Logar je na grafičnem bienalu dobil nagrado za grafiko Let čez plamen zaradi novega načina uporabe barv v sodobni serigrafiji. Logar si je v zadnjem času pridobil že več nagrad na takih mednarodnih bienalih (npr. Baden-Baden, Ljubljana).

MARIBOR — Mladi matematiki iz vse Slovenije so se poskusili v tej veščini. Sedemindvajset srednjih šol je poslalo 138 tekmovalcev, ki so reševali naloge po njihovih zmoglostih. Največ nagrad so odnesli ljubljanski študentje. V Postojni bo pa tekmovanje vseh matematikov iz cele Jugoslavije.

MATAVUN — Škocjanske jame so dobile novo dvigalo, ki lahko v eni uri prepelje 650 obiskovalcev. Uredili so tudi gostilno, sanitarije, parkirišče in druge objekte sprejemnega centra.

LJUBLJANA — Bodoči zdravniki bodo morali študirati še eno leto več: od dosedanjih petih bodo podaljšali učenje na šest let. Istočasno hočejo program študija v kliničnih letnikih pripeljati na 42 ur tedensko (sedaj 30 ur), izboljšati povezavo med univerzo

in kliničnimi učnimi bazami in sčasoma uvesti zaključni izpit, na katerem naj bi mladi zdravnik dokazal znanje, izkušnost in samostojnost pri svojem poklicu.

LJUBLJANA — Letošnji dobitnik Jakopičeve nagrade je kipar Zdenko Kalin. S to nagrado slovenski likovniki vsako leto počastijo najvidnejšega izmed svojih kolegov.

LJUBLJANA — Prejemnikov različnih pomoči je bilo lani v Slovenijo okoli 200 tisoč. In v primerjavi s to številko se letos število prosilcev znatno večja.

LJUBLJANA — Slovenski PEN klub je obhajal svojo 60-letnico. V mali dvorani Cankarjevega doma so se spomnili pobudnika prof. Janka Lavrina. Danes šteje slovenski PEN 81 članov in njegov sedanji predsednik je Miloš Mikeln.

MURSKA SOBOTA — Grad pri Gradu na Goriškem bodo začeli obnavljati. Poslopje, ki je v pisanih virih prvič omenjeno leta 1275 in ki velja za enega največjih grajskih kompleksov na Slovenskem (365 prostorov!), je v srednjeročnem načrtu obnove kulturnih spomenikov. Za obnovo že krepko razpadajočega gradu so letos namenili tri milijone dinarjev, kar je že samo za zaščito gradu pred nadaljnjim razpadanjem odločno premalo. Poskrbeli bodo le za obnavljanje vzhodnega, grajskega krila s portalom in kapelo, preostale tri četrtine gradu pa bodo verjetno dokončno razpadle.

UMRLI SO OD 7. do 11. aprila 1986:

LJUBLJANA — Jernej Smole; Rudolf Zlosel; Riko Beranek; Jožefa Kocjan; Herman Pečenko; Ida Kočar; Nina Prelovec roj. Kozlevčar, 92; Franc Težak; Francka Osenjak; Helena Gutnik roj. Keber; Ani Šolar roj. Rojina; Mavrcij Ravnkar; Marija Dolenc roj. Kersnik, 72; Marija Kos, 77; Marija Zupan roj. Sedej; Ana Zalelet (Jakčeva Ani); Pavlina Mervič roj. Silič.

RAZNI KRAJI — Zorka Sudar roj. Benkovič, Domžale; Jakob Šuštar, Krenice; Josip Šuhel, Celje; Mila Zupančič roj. Turk, Maribor; Janez Abe, 78, Domžale; Marija Skok, 99, Peče; Alojz Rupert, Rovte; Silvester Sotlar, 84, Trbovlje; Franc Gajšek, 81, Vojnik; Mija Wudler roj. Kokol, 82, Celje; Avgust Kos st., 81, Smartno; Anton Bevc, Pilišaj; Gizela Pust (Špančeva mama), 94, Trbovlje; Jože Vovk, Celje; Ivan Javoršek, 63, Celje; Rado Vodopivec, Koper; Olga Kuček, Ravne na Kor.; Vera Stucin, Tržič; Branko Košir, Tržič; Jože Jesenšek st., Krško; Tone Čuk, 80, Velenje; Karl Koštomaj, Tešarje; Amalija Krajšek, Radeče; Stane Tomšič, Rova; Josip Šuhel, Celje; Franc Peček, Logatec.

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebnosti

Krsta: Krščen je bil Martin Jerman, sin Jožeta in ge. Marte roj. Rupnik. Botrovala sta Marija Rupnik in Janez Jerman. Krstil je g. Franc Grom.

V župni cerkvi Marije Pomočnice v Stefanelli, prov. Río Negro, je bila 4. maja krščen Alejandro Christian From Ríglar, sin Hermana Froma in Monike roj. Ríglar. Krstil ga je župnik Javier Eslava, botra pa sta bila Vito Lo Pinto in Maria Cristina Lazzeri de Lo Pinto.

Čestitamo!

Smrti: Umrl je v Haedu Bogdan Golmajer in Janez Slapničar v Lanusu. Naj počivata v miru.

Tik pred zaključkom lista smo prejeli poročilo, da je v Washingtonu, ZDA, umrl pisatelj, časnikar, esejist in prevajalec Mirko Javnikar. Naj počiva v miru.

MENDOZA

Z NAŠE UNIVERZE

V zadnjih dneh je naša mendoška univerza (Universidad Nacional de Cuyo) po novi zakonski odredbi volila svoje novo vodstvo in predstavništvo posameznih fakultet, člane univerzitetnega sveta in rektorja s podrektorjem.

Podčrtati moramo za naše bralce, da je bil v splošno močno razgibanih volitvah za zastopnika agrarne fakultete v višji univerzitetni svet izvoljen naš rojak inž. agr. Marko Bajuk. Iskreno čestitamo!

ZVEZA ŽENA IN MATER V MENDOZI

Je v nedeljo, 20. aprila, popoldne povabila v Dom odrasle rojake in doraščajočo mladino na zanimiv sestanek. Dušni pastir Jože Horn je oskrbel, da so navzoči mogli gledati zanimivo videokaseto, ki prikazuje vse grozote splava. Obisk je bil zelo obilen in navzoči so z zanimanjem sledili prikazu ter bili

Goriška in Primorska

Dr. Drago Štoka se je udeležil devetega kongresa vsedravnega združenja dežel, pokrajin in občin, ki se je vršil v Palermu. Med drugim so analizirali probleme jezikovnih in narodnih manjšin v Italiji. Dr. Štoka je še posebej naglasil nujnost zakonske zaščite Slovencev v Furlaniji-Juljski krajini.

Društvo slovenskih izobražencev v Trstu je počastilo spomin prof. Jožeta Peterlina ob 10-letnici njegove smrti. Pokojni profesor je bil med prvimi ustanovitelji slovenskih šol, oblikovalec slovenske besede po radijskih oddajah,

zadovoljni s pomembnim sestankom. Za sklep so žene ob razgovoru postregle navzoče s čajem.

SKLEP POČITNIŠKIH DNI

Konec meseca aprila smo se ob sklepu počitniških dni zbrali v Našem domu. V okusno pripravljenem prostoru smo si ogledali razstavo del, ki so jih med počitnicami izdelale pridne roke naših otrok.

Po zajtrku je Ivan Zupanc, predsednik šolskega odbora, odprl razstavo ter pozdravil navzoče. V molitvi smo se spomnili rajne Lojzke Jereb, ki je z neutrudljivo voljo vodila leto za letom ta otroški tečaj. Zatem je Danica Malovrh podala poročilo o poteku letošnjega počitniškega tečaja.

Tega se je udeleževalo približno 50 otrok. Zanje so skrbele požrtvovalne Magda Zupanc, Lučka Jereb, Danica Malovrh in gospe Ivanka Puhek, Mimi Samsa, Marija Selan, Rozka Likozar, Anica Zakrajšek, Jelka Malovrh ter Vinko Samsa in dušni pastir dr. Alojz Starec.

Otroci so izdelovali razna dela: fantje sestavnice ter tem primerne škatle, ladje iz bambusa in lesa, kamiončke in lesene piške. Deklice so vezle prtičke in šivale različne živalice. Posebnost so bile barvane blazine ter vžgane slike.

Poleg tečaja v sredah so se otroci zbirali še v ponedeljkih na „Naši domačiji“. Tam so se naučili svežega zraka in sonca ter se učili plavanja.

Tečaj smo zaključili z dvodnevni taborjenjem na „Naši domačiji“. Spremljal nas je dr. Starec in ga. Zakrajškova, ki je skrbela za lačne želodčke.

Pri vsem tem delu je bilo lahko opaziti, kakšno pomembno vlogo v življenju skupnosti ima ta tečaj: povezu-

urednik Mladike, prosvetni delavec in pobudnik Slovenskega kulturnega kluba. Na slovesnosti je nastopil Tržaški mladinski zbor pod vodstvom Tomaža Simčiča. Časnikar Saša Martelanc je pa bil slavnostni govornik.

Izbruh spora med uslužbenci dolinske občine in socialkomunistično upravo je presenetil splošno javnost na Primorskem. Javno razkritje neurejenih odnosov med občinsko upravo in uslužbenci, priča o procesu demitizacije „vzornosti“ nove uprave KPI-PSI. Sekcija SSK je izrazila solidarnost in politično podporo, da bi se problemi občinskih uslužbencev stvarno rešili.

je otroke, jih navdušuje za delo in jim pomaga, da ohranjajo materinščino in slovenske običaje in navade.

Roditeljski sestanek

Po podanem poročilu se je precejšnja množica zbranih staršev pomaknila v zgornje prostore, kjer se je nadaljeval roditeljski sestanek šole Franceta Balantiča.

Povzela je besedo voditeljica šole Angelca Klanšek, ki je staršem podala navodila za novo šolsko dobo. Razgovarjali so se o potrebi discipline v šoli; na splošno otroci pozabljajo pozdravljati in ne poslušajo svojih predstojnikov. Druga tema debate je bila o škodljivosti televizije, ker otrok takorekoč nima več časa za branje ne za igranje. Poudarili so, da se bo v šoli govorilo le slovensko, drugače nima smisla, da otroke pošiljajo k slovenskemu pouku.

Starši so vneto posegali v debato ter dodajali svoja mnenja in izkušnje.

Zatem je sledilo tajniško poročilo, katerega je podala Mimi Samsa. Poročalo je o tem, kje in kaj je šola med letom sodelovala ter pripravila. Otroci so nastopili pri velikonočni akademiji, na krajevni spominski proslavi, na družinski nedelji so pripravili veseloigro O žalostni princesinji v režiji Frida Beznika. Sodelovali so tudi pri Alojziji proslavi; za zaključek šolskega leta so pripravili Koncert v sliki, katerega so ponovili za pričetek novega šolskega leta v Slovenski hiši. Mlade glasove je izurila Anica Mehle. Ob zaključku nas je obiskal tudi sv. Miklavž. Za božičnico so zopet sodelovali s kratkim prizorom Božično pismo pod vodstvom Frida Beznika.

Marjan Skvarča je nato podal blagajniško poročilo. Sledile so volitve novega šolskega odbora, ki ga letos sestavljajo: Ivan Zupanc, predsednik; odbornice: gospe Marija Bregar, Marjana Juhant, Jelka Indihar, Nadi Indihar, Marija Petelin, Mimi Samsa in odborniki: Janez Albreht, Marjan Grilj, Jože Mehle, Lojze Modic, Marjan Skvarča in Franc Zupanc.

DM

Darovali so

V sklad Zveze slovenskih mater in žena so darovali: iz San Justa A 70; N. N., Hurlingham, A 20; ga. Anka Aljančič A 10; ga. Marija Eiletz v spomin msgr. Oreharju A 20; ga. Krečič v spomin msgr. Oreharju A 10; ga. Ecker v spomin g. Hellerju A 40; ga. Krečič v spomin g. Hellerju A 10; ga. Marija Eiletz v spomin ge. Jerebič in g. Hellerju A 20.

Vsem najlepša hvala!

OBVESTILA

SOBOTA, 17. maja:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri. „...ples“ RASTI XV v Slomškovem domu s sodelovanjem Magnuma.

Kulturni večer SKA v Slovenski hiši ob 20. Predava dr. Andrej Fink o Morali v mednarodni politiki.

NEDELJA, 18. maja:

Obletnica Slovenskega doma v San Martinu s celodnevno prireditvijo.

SREDA, 21. maja:

Sestanek lige žena-mati v San Martinu ob 18.30.

ČETRTEK, 22. maja:

Seja Medorganizacijskega sveta ob 20. uri v Slovenskem domu v San Martinu.

SOBOTA, 24. maja:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

NEDELJA, 25. maja:

Žegnanje pri Mariji Pomagaj.

NEDELJA, 1. junija:

Spominska proslava naših žrtev.

SOBOTA, 7. junija:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

NEDELJA, 8. junija:

Procesija Sv. Rešnjega telesa ob 15.30 v zavodu Don Bosco, Ramos Mejia.

18. Redni občni zbor Zavetišča „dr. Gregorija Rožmana“ ob 10. uri v prostorih Zavetišča.

SOBOTA, 14. junija:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

NEDELJA, 15. junija

Letni občni zbor Mutuala Sloga ob 11. uri v Slovenski hiši.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Šolska seja bo 28. maja ob 20. uri v Slovenski hiši.

Mladinski dan v Berazateguiju

Po dolgih petnajstih letih smo se mladi iz tega okraja zopet ojunali in pripravili mladinski dan. Da je bil uspeh popoln, je gotovo pripomogla tudi krasna sončna nedelja, ki je dvignila mladino iz vseh krajev Velikega Buenos Airesa, da smo se pomerili v športu in uživali lep jesenski izlet v zeleni naravi.

Prve športne tekme v odbojki so se odigrale že dopoldne do dviganja zastav ob narodnih himnah. Dvignila sta jih Tomi Vitrih in Andreja Škrbec. Sledila je sv. maša, ki jo je daroval g. Franci Cukjati; bila je za pokojnega Francija Vitriha. V pridigi nam je mašnik govoril o Kristusovi besedi: veri, upanju in ljubezni.

Potem smo nadaljevali z igrami do šeste ure popoldan. Zmagovalec, tako pri dekliskem, kakor pri fantovskem odseku, je bila Slovenska vas - Lanús, za kar so prejeli lepe pokale. Poudariti pa moramo, da so vse skupine, kakor tudi posamezni športniki, igrali zelo dobro.

O mraku smo pričeli s kulturnim programom, ki ga je vodil Andrej Vidmar. Kot prva točka sta nastopili Gabrijela in Karina Škrbec z moderno ritmično telovadbo. Sledil je pozdrav naše predsednice Andreje Škrbec, ki je dejala med drugim:

„Smo mladina slovenskih staršev. V nas se pretaka slovenska kri, zato se zavedamo, da smo in hočemo biti Slovenci, čeprav rojeni v Argentini!“

Zdrav duh v zdravem telesu, to nam dokazujejo mladinski dnevi! Na teh prireditvah dokazuje mladina, da hoče slediti temu cilju. Čeprav je naša berazateška skupina ena najmanjših, hočemo in moramo vztrajati tudi samostojno — naši starejši so nam dokaz, da je to možno — in to, kar prejemamo, izročiti mlajšim ter jih navduševati in dokazati, da so tudi oni slovenska mladina, kateri mora slediti novi rod.

Hvala vsem, ki ste pripomogli k temu lepemu prazniku, posebno še našim staršem in prijateljskim organizacijam.

Po pozdravu sta nastopila Ivi in Pavlinka Korošec ter zaigrala na kitaro in flavto tri melodije.

V imenu zveznih odborov Dekliške in Fantovske organizacije je izrekel pozdrav zastopnik, prijatelj Marjan Loboda ml., rekoč:

„Osrednji odbor je z veseljem in navdušenjem sprejel predlog naše osrednje predsednice Pavlinke Korošec, da bi ponovno zaživel mladinski dan na tem, lahko rečemo, južnemu koncu slovenske zemlje v Argentini. Vemo, da se vas zbira v tem Domu majhna skupina mladih in da morete pripraviti vsako prireditev le z veliko požrtvovalnostjo. Toda več kot prireditev naj bi ta mladinski dan, kakor tudi vsi drugi mladinski dnevi, služili kot srečanje mladih prijateljev med seboj, ne glede na Dom, kateremu pripadamo!“

To naj bi bil najvažnejši cilj naših mladinskih dni.

Lepo je zares, ko pridemo v slovenski dom in prisostvujemo lepo in skrbno pripravljenemu programu. To je dokaz, da tisti dom aktivno dela v naši slovenski skupnosti. To naj nam bo merilo in opomin, da ne pozabimo, za kaj se trudimo!

Za današnji dan ste si izbrali lepo geslo 'V NAS BO ŽIVELA NAŠA SLOVENIJA'. Vprašajmo se večkrat, ali se zavedamo tega?

Vse bolj pogosto slišimo prošnje naših staršev, ki nas kličejo na pomoč — ne zase — za našo Slovenijo v svetu! Voditelji naše skupnosti počasi odhajajo. Pred kratkim nas je zapustil naš dragi msgr. Orehar, katerega smo mi mladi imeli posebno radi.

Mi smo njih upanje in odgovorno moramo stopiti na njihova mesta!

Mladi smo se zavedamo, zakaj so naši starši prišli v to deželo. Vemo, da je bila naša svoboda odkupljena s tisoči žrtvami, ki danes počivajo neznano kje na slovenski zemlji. SMO SLOVENCI IN TEGA NE MOREMO POZABITI!

Kot tukaj rojeni smo argentinski državljani in naša dolžnost je, da imamo radi Argentino in jo spoštujemo. Včasih čujemo koga, ki bi se rad iz komodnosti oddaljil, da je samo Argentinec. In vendar, do danes nimamo primera, da bi se kdo, ki je zapustil našo skupnost, uveljavil v argentinski družbi. Po drugi strani smemo trditi s ponosom, da smo mi in naši starši — kot organizirana slovenska skupnost — ve-

1. junij 1986 DAN JUNAKOV spominska proslava ob 16.00 v Slovenski hiši

Slovenski dom v San Martinu

bo v nedeljo 18. maja praznoval svojo

26. OBLETNICO USTANOVITVE DOMA

s celodnevni slavljem

ob 11.30 slovesna sveta maša
ob 13.00 skupno kosilo
ob 15.30 kulturni program in
slavnostni govor arh. Jurija Vombergarja

Nato prosta zabava

s sodelovanjem orkestra Slovenskega ansambla

Lepo vabljeni vsi rojaki!

2. KULTURNI VEČER

XXXIII. SEZONA

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

MORALA V MEDNARODNI POLITIKI

dr. Andrej Fink

Predavanje bo v soboto, 17. maja ob 20 v gornji dvorani
Slovenske hiše

Poravnajte naročnino!

V A B I M O

bivše borce, da mastopijo
pri spominski proslavi naših
junakov,
ki bo 1. junija ob 16
v Slovenski hiši,
s petjem domobranskih koračnic.
Prosimo, da stopijo v ta namen
čimprej v stik z
g. Miho Gaserjem (628-5234)
ZEDINJENA SLOVENIJA

MALI OGLASI

Delo — dobi

Iščemo upokojeno bolničarko (tudi do-
mačinko — Argentinko). Na razpo-
lago opremljena soba in hrana. —
Plača po dogovoru. T. E. 625-0820 in
625-3548 (uradne ure).

Advokati

dr. Andrej Fink — uradni prevajalec za
slovenščino — Larrea 929, pritl. A,
Capital - T. E. 84-2163 - torej in
četrtak od 18 do 20.

Arhitekti

arch. Jure Vombergar — Načrti za
gradnje stanovanjskih hiš, industrijskih
in trgovskih stavb. — Av.
Gaona 2776 - 1706 Haedo T. E.
659-1413

Gospodarstvo

Lavarovanja M. in H. Loboda — Sar-
miento 385, 1. nadstr., pis. 10 - Bue-
nos Aires - od 11 do 18.30 - T. E.
312-2127

Kreditna zadruga SLOGA — Bm. Mi-
tre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E.
658-6574, 654-6438. Od poned. do
petka od 15. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bm. Mitre 97, 1704
Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-
6438. Od poned. do petka od 15. do
19. ure.

Cena največ štirih vrstic A 2 za
enkratno objavo, za ves mesec —
4 številke — A 6.

KLINIČNE ANALIZE

Lic. Zofija Pograjc

"Obras Sociales"

Informacije na Tel. 629-6901.

FRAN MILČINSKI

Prički brez gnezda

Tako se torej Tonček ni počutil nič
kaj dobro v ozki sobi svojih roditeljev
in oddahnil se je, kadar se je smel za
pol ure umakniti strogim očetovim po-
gledom na dvorišče.

Z Nančo se je bolj hitro sprijaznil
kakor z roditeljem. Priroči njegove pre-
prostosti se ni bala, da bi jo zasmeho-
val, in mu je zaupala. Njega pa so za-
nimali njeni obilni stiki z življenjem,
ki ga je bil vajen pri teti. Imela je
male purice, ki jih je bila kakor vsako
leto dala izvaliti kokliji in jih je zdaj
krmila z nasekljanim rmanom in trdo
kuhanim jajčkom. Rad jo je poslušal,
kadar je pripovedovala o partu v mest-
nem logu. Kako ga je zanimala ona
povest o prepeličkah, dan na dan jo
je slišal, pa je še vedno rad napeljal
pogovor nanjo in Nanča je pravila: „En-
krat so naši kosili na partu pa so re-
kli mama: „Ana, nesi koscem južino!“
Pa niso bili mama, ampak mačeha. Res
grem, pridem tja, dam južino. Pa pri-
nese kosce nekaj v roki in pravi: „Go-
spodična Ana, ali hočete tale gnezdek?“
Pogledam pa je bilo trinajst prepeličjih
jajčkov notri. Jaz jih vzamem iz gne-
zda, jih dam v žep in jo mahnem pro-
ti domu. Ko pridem na pol pota, na-
enkrat pravi v žepu takole: „Tk, tk,
tk.“ Poslušam, poslušam pa so bile že
tri prepeličke žive. Pridem domov pa
brž vse v posteljo! Slišiš, zjutraj je bi-
lo že vse živo. — Ko so bile velike,
sem pa vse prodala in sem dobila za

tisti denar židano ruto, dva para no-
gavic, en par čevljev — ja! — pa ži-
dano ruto in en par nogavic. Prav za-
res!“

Tako je pravila Nanča, Tonček jo je
zvesto poslušal, raslo ji je zaupanje
vanj pa mu je razkazovala še svoje
žepne nožičke, kar pet jih je imela, vse
je nosila s sabo in tako so bili ostri, da
so v zraku rezali papir. Razkrila mu
je polagoma svoj izum, na katerega je
bila zelo ponosna, namreč da je treba
napojiti nove podplate s terpeninom,
kolikor ga popijo — potem držé še en-
krat tako dolgo. In slednjič mu je celó
zaupala, kako se dá podeliti čevljem oni
čudoviti blesk, ki jo zanj zavida pol
mesta, in z navdušenjem ji je obljubil,
da ji bo s svojih potov donesal domov
onih neznatnih končkov od smotk — za-
ničevani so, zavrženi leže na cesti, pa
jih vendar ni moči pogrešati pri ust-
varjanju imenovanega čudovitega ble-
ska.

Še drugo prijateljstvo je bil sklenil
čevljarjev Tonček na novem domu: s
starega Korena starim Sultanom. Koli-
kor je bilo pri teti domačih živali, vse
je poznal, vsem je bil prijatelj; še go-
lobe je imel preštete in se ga niso nič
bali, iz roke so mu zobali. Pri starših
pa nič! Nič — razen ščurkov; teh je
bilo pač dovolj, zlasti v gorkem kotu
pod štedilnikom, in mojster je resno
razkladal sinu in vajencu: „Čakajta, da
pride maj, tačas bosta obadva bogata,

RAST XV

te vabi na

„... PLES“

v soboto, 17. maja, ob 21. uri v SLOMŠKOVEM DOMU
v Ramos Mejiji.

Sodeluje orkester MAGNUM

V nedeljo, 25. maja, lepo vabljeni na

Žegnanje pri Mariji Pomagaj

V SLOVENSKI HIŠI

- ob 11.30: somaševanje dušnih pastirjev za žive in rajne
dobrotnike. Pel bo Komorni zbor, ki ga vodi ga.
Anka Gaser.
- ob 13.00: na razpolago kosilo.
- ob 15.00: nastop učencev Jegličeve šole in poročilo o Slo-
venski hiši in cerkvi.
- ob 15.45: pete litanije Matere božje s posvetilno molitvijo,
zahvalno pesmijo in blagoslovom.

Ali že veste,

da vam

MUTUAL SLOGA

poleg normalnih obresti za vašo naložbo v navadni hranilni vlo-
gi nudi tudi zanimive socialne podpore, kot: ob poroki ali roj-
stvu A 200.-; ob zaključku uradne srednje šole A 100.-; ob
uradno priznani stalni in popolni nesposobnosti za delo A 500.-;
in ob smrti A 500.-. Pogoji: naložba mora biti vsaj A 50.- in
pravico do podpore si pridobite že po 3 mesecih naložbe za pri-
mera nesposobnosti za delo in smrti, in po enem letu za pri-
mere poroke, rojstva in zaključka šole. Se vam zdi, da se še iz-
plača imeti denar kje drugje naložen ali pa celo doma? Vprašaj-
te pri nas, kako vaš denar najbolje obrniti in prav gotovo boste
na dobičku!

Za zaupno informacijo pokličite po tel. 658-6574 ali 654-6438 ob
delavnih urah od 15. do 19. ure ali pa se oglasite osebno v naši
pisarni Bm. Mitre 97 - Ramos Mejía, ali pa v kateri naših
podružnic: Slovenski dom v San Martinu, Hladnikov dom v
Slovenski vasi, Slovenska Pristava v Castelarju.

V SLOGI JE MOČ!

(14)

tačas kupuje magistrat majnikove hro-
šče po grošu kilo. Pa vama ne bo tre-
ba ponje hoditi v gozd, doma bosta po-
strgala ščurke, za en mernik jih bo go-
tovo, na magistratu ne pogledajo tako
natanko, ali je tak kukec ali drugačen,
in bosta imela denarja kakor smeti!“

Tožilo se je torej Tončku po tova-
riših iz živalstva, zato je Sultanovo
tuljenje in lajanje koj obrnilo nase
vso njegovo pozornost. Pes je v hiši
— to mu je bilo v veliko tolažbo! Pre-
žal je nanj in se mu je posrečilo o
pravi priliki priti na dvorišče; v žepu
je imel pripravljeno kost, zagnal jo
je psu, ki z gospodarjem vred ni bil
nikdar dobera sit in ki jo je s hva-
leznim renčanjem pobral, potem pa,
nekajkrat se ozrši po mlademu, nezna-
nem pokrovitelju, stekel za starim Ko-
renom. Nanča je stoječa na stopnicah
opazoval nezasišani dogodek in pre-
strašena zavpila: „Tonček, beži, te bo!“
In tačas se je zgodilo, da je stari Ko-
ren, ki je mrmranje čakal pri vrtnih
durih, dvignil glavo, začudeno pogle-
dal po dvorišču, zagledal pod hodnikom
ob stebri dečka in zaklical s svojim
hrupavim glasom: „Tonček, Tonček!“
Pa Tončka je postalo strah in je zbežal
v sobo.

Ali drugič je zopet čakal na Sulta-
na in Sultan ga je že poznal in tudi
brez vabila s kostjo prijazno prišel
k njemu, da ga ovoha. Tončka se je
držal še kmečki duh: dehtel je po tra-
tini; po soncu, po gozdu — Sultanu so
se zbudili stari spomini, pomigal je z
repom in čudno zatulil.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
REDACCION Y ADMINISTRACION:
RAMON L. FALCON 4158
1407 BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: 69-9503

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:
dr. Tine Debeljak, Tone Mizerit,
dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual N° 259831

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1985:
Za Argentino A 24, pri pošiljanju po
pošti A 25; Združ. države in Kanada
pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA
dol.; obmejne države Argentine 53 USA
dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija,
Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Ka-
nada in Evropa za pošiljanje z navad-
no pošto 45 USA dol.
TALLERES GRAFICOS "VILKO" S.R.L., ESTA-
DOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES -
T. E. 382-7215

ZAVETIŠČE „DR. GREGORIJ ROŽMAN“

M. Fierro 4262 - San Justo

18. Redni občni zbor

v nedeljo, 8. junija 1986, ob 10. uri v prostorih Zavetišča.

DNEVNI RED:

1. Izvolitev 3 članov volilne komisije.
2. Poročila upravnega in nadzornega odbora.
3. Volitve novega odbora.
4. Slučajnosti in predlogi.

Če ob napovedanem času ni navzočih nad polovico članov, je
Občni zbor sklepčen ob vsaki udeležbi pol ure kasneje.

Upravni odbor

MUTUAL SLOGA

Matrícula INAM 580

Sarmiento 385 - 1er. Piso - Of. 10

Capital Federal

Convocatoria

De acuerdo con el artículo 28º del Estatuto Social y conforme a
lo dispuesto por el Acta N° 72 de la sesión del Órgano Direc-
tivo de fecha 30 de Abril de 1986, se convoca a los Señores so-
cios a la 6ª Asamblea General Ordinaria, que se realizará el
día 15 de Junio de 1986 a las 10.30 horas en la sala del Cen-
tro Esloveno, sito en la calle Ramón L. Falcón 4158 de la Ca-
pital Federal, para tratar el siguiente:

ORDEN DEL DIA:

- 1º Designación de 2 asambleístas para firmar el Acta de la
Asamblea.
- 2º Elección de 3 miembros de la Junta Electoral, según lo dis-
puesto en el artículo 40º del Estatuto Social.
- 3º Consideración de la Memoria, Balance General, Cuenta de
Gastos y Recursos e Informe del Órgano Fiscalizador, cor-
respondientes al Ejercicio Económico N° 6, iniciado el 1º
de Mayo de 1985 y finalizado el 30 de Abril de 1986.
- 4º Consideración y aprobación del Revalúo Contable conforme
con la Ley 19.742.
- 5º Ratificación de las Delegaciones de Mutual Sloga en la Ciu-
dad de San Martín y en la Ciudad de Remedios de Escalada
de la Provincia de Buenos Aires.
- 6º Reforma del Reglamento de Subsidios varios.
- 7º Aprobación de la reforma del art. 20º del Reglamento para
el Campo Deportivo y del art. 7º inc. "C" del Estatuto Social.
- 8º Consideración y aprobación del aumento de la cuota de in-
greso y de la cuota mensual a partir del 1º de Mayo de 1986.
- 9º Elección de 3 miembros titulares y 1 miembro suplente
del Órgano Directivo y 1 miembro titular y 2 miembros su-
plentes del Órgano de Fiscalización, de acuerdo con el ar-
tículo 15º de los Estatutos Sociales.

ORGANO DIRECTIVO DE LA MUTUAL SLOGA

El quórum de la Asamblea será de la mitad más uno de los Asocia-
dos con derecho a participar. En el caso de no alcanzar este número
a la hora fijada, la Asamblea sesionará 30 minutos después con los
Socios presentes, cuyo número no podrá ser menor al de los miem-
bros de los Organos Directivos y de Fiscalización.

Sporočamo, da je v ponedeljek, 5. maja, zaspal v Gospodu
nas dragi mož in oče, gospod

Janez Slapničar

Spremili smo ga k večnemu počitku naslednji dan na po-
kopališče v Lanusu.

Zahvaljujemo se vsem, ki ste pokojnika kropili in spre-
mili na zadnji poti, posebno se zahvaljujemo p. Francesquiti in
g. Janezu Petku CM za molitve ob krsti, g. Jožetu Bokaliču CM
pa za vodstvo pogreba.

Pokojnika priporočamo v molitev.

Zalujoci:

žena Albina,

hčerke Ana, Ivanka, ter Marija in Helena
z družinama;

sestri Ana in Francka v domovini.

Buenos Aires, 6. maja 1986.